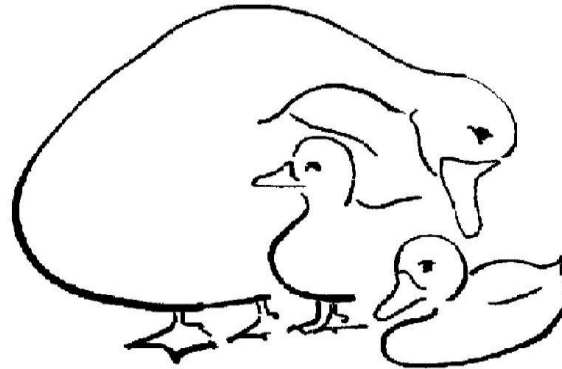

ÅRSPLAN

Andungen Barnehage Trondheim SA

2018 - 2019

Andungen barnehage – et trygt sted å være

I Andungen barnehage er vi som en stor-familie. Her er det trygt, trivelig og utviklende for barn og voksne. Barna skal få en god barndom i barnehagen og tilegne seg verdier, som på lengre sikt vil være grunnleggende for å møte livets utfordringer. De skal være i et miljø som er egnet til å gi selvtillit og opplevelse av mestring.

LIVET PÅ AVDELINGEN

BARNEGRUPPA

Barn født i

	Gutter	Jenter	Totalt
2018	1		1
2017	3	2	5
2016	1	4	5
2015	4	2	6
2014	4	3	7
2013	4	2	6

FASTE ANSATTE

Rammer: 3 ansatte pr 9/18 barn

11 + 19 barn

Pedagogisk utdanning	300 % stilling
Barne- og ungdomsarb / Assistent	400 % stilling
Styrerressurs	65 % stilling
Renhold	40 % stilling
Kjøkken	15 % stilling

ANSATTE

NAVN	STILLING	AVDELING	STILLINGSPROSENT
Randi Viken Faanes	Pedagogisk ressurs	3-6	20 %
Linn Therese Dahl	Pedagogisk leder	3-6	80 %
Kim Andre Langås	Pedagogisk leder	0-3	100 %
Mona Jakola	Pedagogisk ressurs	0-3/3-6	100 %
Linn Helen Røv	Barne- og ungdomsarbeider	0-3	100 %
Sissel Claussen	Assistent	3-6	100 %
Mats Davidsen	Assistent	0-3	100 %
Lena Margrethe Svendsen	Assistent	3-6	100 %

DAGSRYTMEN:

Dagsrytmen er det hjelpemiddelet barna har til å holde orden i hverdagen. Vi ser at dagsrytmen hjelper små barn til å forutse hva som skal skje, da faste rutiner skaper trygge rammer, og trygghet er en forutsetning for trivsel og godt læringsmiljø. Vi ønsker at rutinene skjer i samme rekkefølge hver dag, mens tidspunktene for rutinene er veiledende og vi vil opptre fleksible ovenfor dem ut fra barnas forutsetninger og eventuelle planlagte aktiviteter.

	0-3	3-6
Barnehagen åpner	07.30	07.30
Mottak av barn, felles på 0-3	07.30-08.00	07.30-08.00
Frilek og mottak	08.00-08.45	08.00-08.45
Frokost	08.45-09.15	08.45-09.15
Dogåing/Bleieskift/Påkledning	09.15-10.00	09.15-10.00
Utelek eller tilrettelagtaktivitet	10.00-11.15	10.00-12.00
Hovedmåltid	11.15-11.45	12.00-12.30
Soving/Hvilestund for de som trenger det	11.45-14.30	12.30-13.30
Tilrettelagt aktivitet/frilek	12.00-16.20	13.30-16.20
Ettermiddagsmåltid	14.15-14.30	15.00-15.15
	16.20-16.30	16.20-16.30

HVA LEGGER VI VEKT PÅ

Selvstendighet. Hele året jobber vi med selvstendighet. Vi vil så fremt det lar seg gjøre ha god tid i alle rutinesituasjoner. Dette for at barna skal få rom til å utvikle seg selv og ha muligheten til å prøve selv. For eksempel i av- og påkledningssituasjoner. La barna prøve å ha på jakke, bukse etc.

Hygiene. Vi kommer til å jobbe med do-trening for de som trenger det. Vi legger også vekt på god håndhygiene og barna skal vaske hendene før og etter alle måltidene, og etter vi har vært ute.

Samlinger. Vi har flere planlagte samlinger i uken, men her er vi litt fleksible i forhold til hvordan dagen utspiller seg. Vi bruker sang, samtaler og refleksjoner, bilder, og fortellinger som belyser ulike tema vi holder på med. I tillegg vil vi ha felles samling med 0-3 første fredagen i hver måned.

Kosthold. Vi ønsker at barna skal lære seg gode spisevaner og rutiner. Måltidet skal ha en rolig atmosfære og barna skal få spise seg gode og mette. Til **frokost** vil barna få servert et brødmåltid eller havregrynsgrøt, som blir organisert som buffet.

Lunsjen består av varmmat mandag og tirsdag, buffet med kaldmat torsdag og fredag, og matpakke på onsdag.

Til alle brødmåltid vil barna få velge mellom pålegg som ost, kokt egg, kaviar, skinke, leverpostei, salami, makrell etc. samt tilbehør som agurk, paprika eller tomat. Ansatte baker hjemmebak grovt brød hver dag.

Varmmaten er tradisjonelle middagsretter.

Barna har med egen matpakke og drikke hver onsdag.

Som **ettermiddagsmåltid** får barna brød/knekkebrød, frukt eller grønnsaker.

Barna vil under måltidene få hjelp av en voksen, men etter barnas egne behov og utvikling vil de smøre egen mat.

Drikke til maten vil være vann eller ekstra lettmelk som barna kan velge selv hva de ønsker.

Bursdagsfeiring. Flagget vil bli hengt opp ute på veggen. Vi dekker bord der bursdagsbarnet vil få egen tallerken, og krone på hodet. Vi synger også bursdagssang og sender opp ”raketter”. Gjennomføringen vil foregå under lunsjmåltidet, og det serveres pizza.

Månedspan. Detaljert månedsplan/ukeplan vil ligge ute på Mykid, og oppdateres kontinuerlig. Det vil derfor være viktig å følge med på eventuelle endringer fra dag til dag.

Evaluering. Vi evaluerer ved hvert avdelingsmøte, som vi har annenhver uke. Her samtaler vi om barna og deres hverdag, ting vi har gjort på avdelingen, endringer i planer, evaluerer opplegg m.m.

Turer. Turdager i år er på onsdager. Vi kommer til å dele gruppen innimellom, slik at turene blir tilrettelagt etter alder.

Barna må ha med en **god sekk**, dvs en sekk med stiv rygg og stropper for å feste over brystkassen, slik at den blir god å bære for barnet.

Tursekken skal bestå av:

- Matpakke
- Drikke (Varm og kald på kalde dager)

- Sitteunderlag
- Tøyskifte (truse, sokker, ullundertøy)
- Fingervanter i topplokket (Brukes når vi skal spise ute på kalde dager)

Fokustid. Vi deler barnegruppa i tre etter alder, og setter av tid til aktiviteter med gruppene hvor all fokus er på barna og aktiviteten. Her skal ikke de voksne bli avbrutt av telefoner, beskjeder, praktisk arbeid og andre tidstyver som stjeler tid fra kontakten med barna. Vi tror at vi ved å sette av tid til dette, blir bedre på å se barna i hverdagen, og ikke la oss så lett forstyrre av tidstyver ellers i hverdagen.

Samarbeid på tvers av avdelingene

For at barna skal oppleve Andungen barnehage som en helhet, er det ønskelig at barna skal ha anledning til å besøke den andre avdelingen. Vi har felles samlinger og er sammen på morgenen og under uteleken. Vi kommer også til å dra på turer sammen.

PEDAGOGISK PLATTFORM

I en barnehage er man i en kontinuerlig prosess for å skape best mulig kvalitet. Vi har laget en pedagogisk plattform slik at vi skal ha klare føringer for hvordan vi skal jobbe ut fra de kvalitetene vi ser på som viktigst for vår barnehage, barnehageloven og rammeplanen.

OMSORG OG OPPDRAGELSE

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barns behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. (Barnehageloven § 1 Formål, 1. ledd, første punktum)

Andungen barnehage:

- barna skal møtes med nærhet og omsorg av personalet
- de voksne skal være lydhøre, oppmerksomme og handlekraftige når barna uttrykker sine behov
- de voksne i barnehagen skal veilede og oppmuntre til omsorg også mellom barn
- miljøet skal være preget av glede, humor, kreativitet og omtanke for fellesskapet
- barna skal få en oppfatning av normal folkeskikk

LEK

Barnehagen skal legge fysisk og organisatorisk til rette for variert lek. Barnehagens innhold bør inspirere til fantasi, skaperglede og livsutfoldelse. Personalet må være tilgjengelige for barn ved å støtte, inspirere og oppmuntre barna i deres lek. Dette vil også danne grunnlag for å sikre at alle barn får gode erfaringer og en opplevelse av å mestre samspillet med andre barn i lek. (Rammeplan 2011, s.32)

Glede
Allsidighet

Mestring

Tilhørighet

Inspirasjon

Tilstedeværende voksne

Assistanse

Nysgjerrighet
Valg

Utfordring

Tilrettelegging

Andungen barnehage:

- barna selv få velge hvem de vil leke med
- barna oppleve glede, mestring og tilhørighet gjennom leken
- vi skal tilrettelegge og innrede rom som inspirerer til variert og allsidig lek
- de voksne være tilstede som inspirasjon til lek og en hjelpende hånd for de som trenger hjelp til å komme inn i lek eller forbli i en lek sammen med andre
- vi skal vite når barn trenger assistanse i leken og når det er på tide at den voksne trekker seg ut
- vi skal ha planlagte pedagogiske opplegg som øker nysgjerrigheten og utfordrer barn til videre lek, alene eller sammen med andre

LÆRING

Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.
(Barnehageloven § 2 Barnehagens innhold, 5. ledd)

Andungen barnehage:

- barna tilbringe hverdagen i et inspirerende læringsmiljø med fokus på leken
- de voksne i barnehagen ha kjennskap til aldersgruppens fysiske og kognitive nivå, samt enkeltbarnets individuelle nivå
- vi ha en fysisk utforming og materiale som inspirerer til lek og læring
- de voksne i barnehagen legge tilrettelegge for og delta i barns undring
- vi utfordre barna til å uttrykke seg språklig, enten vel hjelp av kroppsspråk, det verbale språket og noen ganger også det skriftlige språket hvis vi ser behovet/interessen for det
- barna oppleve mestring etter en utfordring

SOSIAL KOMPETANSE

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering. (Barnehageloven § 1 Formål, 3. ledd)

Samspill

Folkeskikk

Sosiale normer

Tilhørighet

Vennskap

Regler

Veiledning

Forventninger

Identitet

Selvfølelse

Selvtillit

t

Andungen barnehage:

- barna få en følelse av tilhørighet til en gruppe
- barna få en innføring i sosiale normer, regler og hva som forventes av dem senere i livet.
- vi voksne veilede barna slik at de mestrer samspill med andre og lykkes i å omgås andre på en sosialt akseptert måte
- vi oppmuntre barna til å se verdien av sin egen og andres identitet
- vi voksne hjelpe barna med å bygge en positiv selvfølelse og selvtillit
- barna få hjelp til å knekke vennskapskoden, hvordan få venner og hvordan man beholder venner
- vi legge vekt på innlæring av folkeskikk

BARNES MEDVIRKNING

FNs barnekonvensjon vektlegger at barn har rett til å si sin mening i alt som vedrører det, og barns meninger skal tillegges vekt. Barn har rett til å uttrykke seg og få innflytelse på alle sider ved sitt liv i barnehagen. Hvor omfattende medvirkningen vil være, og hvordan retten til medvirkning praktiseres, vil være avhengig av barns alder og funksjonsnivå. (Rammeplan 2011, s.17)

Valg		Trivsel		Innhold
	Hverdag			
		Lek	Lyttende voksne	Medbestemmelse
	Eget nivå			

Andungen barnehage:

- barna får være med å påvirke sin egen hverdag ved å gi uttrykk for sitt syn på det vi gjør i barnehagen, både kroppslig og verbalt
- barna ut fra eget nivå få medbestemmelse i det som blir planlagt
- de voksne legge tilrettelegge slik at barn får reelle valg som påvirker deres trivsel i barnehagen
- barna selv få velge hva de vil spise av det som blir satt frem
- barna selv få velge hva de vil leke med når det er frilek
- barnet selv få være med å påvirke innholdet i egen bursdagsfeiring
- barna oppleve lyttende og engasjerte voksne

FOREBYGGING - MOBBING I ANDUNGEN BARNEHAGE

Det er nulltoleranse for mobbing i Andungen

Alle ansatte i barnehagen skal jobbe aktivt for å opprettholde et mobbefritt oppvekstmiljø i barnehagen

For å forebygge mobbing skal barnehagene jobbe aktivt for å gi barn gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem. Barnehagen skal formidle grunnleggende verdier som fellesskap, omsorg og medansvar og gi en etisk oppdragelse i samarbeid med foreldrene.

MÅL FOR BARNEHAGENS ARBEID MOT MOBBING:

- Alle skal ha rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og mestring.
- Alle skal oppleve å få hjelp og støtte så tidlig som mulig
- Skape et barnehagemiljø med nulltoleranse mot mobbing både blant barn og voksne
- Øke personalets kunnskap om forebygging og håndtering av mobbing i barnehagen
- Få til et konstruktivt samarbeide med foreldre angående mobbing.

DETTE ØNSKER VI FOR BARN I VÅRE BARNEHAGER:

- At vi har et miljø der alle blir møtt med varme, anerkjennelse og oppmuntring, slik at en opplever seg selv som verdifull
- Et miljø der alle respekterer hverandre for den man er.
- Alle barn skal ha skal ha venner og noen å leke med.
- Alle skal oppleve glede og trygghet i barnehagen.
- Et oppvekst miljø som styrker barnas selvfølelse – og som gjør dem godt rustet til å møte verden utenfor.
- Personalet skal være bevisste på sitt ansvar om å forebygge og sette inn tiltak mot mobbing i barnehagen.

FAGOMRÅDENE

Barnehagens områder for læring er delt inn i syv fagområder for å sikre et variert og allsidig innhold. Fagområder, arbeidsmåter og innhold vil ofte overlape hverandre og må ses i nær sammenheng med hverandre. Noen ganger vektlegges enkelte fagområder mer fremfor andre i de ulike temaene vi jobber med. Fagområdene er også integrert i hverdagslivet, og i løpet av et barnehageår vil vi arbeide med alle fagområdene. Arbeidet med fagområdene må tilpasses barnas alder, interesser, barnegruppens sammensetning og øvrige forutsetninger. Man må ta hensyn til barnas ulike behov når man legger til rette lærestoff, arbeidsmåter, utstyr og organisering. Alle barn har lik rett til å møte utfordringer som svarer til deres utviklingsnivå.

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

Barnehagealderen er en svært viktig utviklingsperiode for språkstimulering.

Tidlig og god språkstimulering er derfor en viktig del av barnehagens innhold. Fagområdet gjelder tilegnelse av talespråk, forberedelse til skriftspråk og kommunikasjon gjennom kroppsspråk. Det å ha gode samtaler med barna og være en god lytter, er viktig for å utvikle barnas språk. Formidling av fortellinger, poesi, dikt, rim, regler og sang er noen av sjangrene som går under tekstdelen. Viktige sider ved kulturoverføringer og barns kulturskaping er også knyttet til språk, tekst og kommunikasjon.

Beskrivelse av innhold og progresjon i arbeidet med fagområdet kommunikasjon, språk og tekst.

1-2	2-3	3-4	4-5	5-6
<ul style="list-style-type: none">• Billed- og pekebøker.• Bruke språk i hverdagssituasjoner, gjenta aktiviteter, lek, ord og rutiner.• Beskrivende bilder på avd.• Eventyr og fortellinger• Tunge- og leppeøvelser.• Kjenne igjen navnet sitt.• Si enkle ord, 2 ords setninger• Bevegelsessanger, rim og regler	<ul style="list-style-type: none">• Bli lest for – se i bøker.• Samtale om bilder i bøker.• Lære seg noen rim, regler og sanger.• Enkle eventyr, bruk flanellograf.• Peke ut dagligdagse gjenstander sammen med språket.• Forstå enkle beskjeder.• Lytte til lyder.	<ul style="list-style-type: none">• Kunne for- og etternavn.• Hvor bor de?• 3-4 farge navn.• Delta i rim, regler og sanger.• Dialog over kortere tid.• Lytte til og gjenkjenne lyder.• Lytte til hverandre.• Vente på tur.• Høytlesing fra bildebøker og eventyr.• Motta en beskjed.	<ul style="list-style-type: none">• 3 – 5 rim, regler, sanger• Lekeskrive navnet sitt.• Dialog over lenger tid.• Å høre på litt lenger bok med bilder i, og gjenfortelle.• Motta en beskjed.• Lytteøvelser, rim og regler.• "Boka mi" med bilder fra barnehagen og familie brukes som utgangspunkt for	<ul style="list-style-type: none">• Skrive navnet sitt• Skrive flere bokstaver/leke skrive – lese retning.• Føre dialog over lang tid.• Fortelle en detaljert historie.• 5 – 10 rim og 2 – 5 sanger• Sitte i ro• Motta to beskjeder• Vite når de har bursdag.

<ul style="list-style-type: none"> • "Boka mi" med bilder fra barnehagen og familie brukes som utgangspunkt for samtaler og dialogtrening. • Behjelpende i tolking av barns ord og uttrykk 	<ul style="list-style-type: none"> • Vite hvor nese, munn, øyene er. • Uttrykke følelser. • Aktivt bruk av ord og beskrivelse av handling. • Enkle sanger. • "Boka mi" med bilder fra barnehagen og familie brukes som utgangspunkt for samtaler og dialogtrening. • Lytte til musikk, bevegelse, dans. • Lek med språket, tøyseord, språktavle. • Undrende sammen med barna. • Bruke lengre setninger i samtale med barna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lære noen enkle ellinger og regler. • Lydtrening, lytte ut lyder. • "Boka mi" med bilder fra barnehagen og familie brukes som utgangspunkt for samtaler og dialogtrening. • Dagligdagse tema. • Begrepstrening ved bruk av bilder på avdeling. • Enkel barnelitteratur, billedbøker og flanellografer. Samtale/gjenfortelle om innhold og bilder. • Enkle sanger, bevegelsessanger. • Bruke virkemidler som stemme og kropp. • Lytte til lyder, gjenkjenning. • Spille enkle spill, eks. lotto, memory. Lære at det går greit å tape. • Dialogtrening, vente på tur, lære enkle regler. 	<p>samtaler og dialogtrening.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Barnelitteratur med litt mer tekst, enkle lydbøker, flanellograf. Samtale om innhold og gjenfortelle. • Lengre sanger, bevegelsessanger. • Bruke virkemidler som stemme og kropp. • Lytte til lyder, lyd jakt. • Leke skrive. • Spille fargespill, lotto, memory, kunnskapsspill. Samtale, vente på tur, lære regler. • Bibliotektur. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lytteøvelser, rim og regler, stavellesdeling. • "Boka mi" med bilder fra barnehagen og familie brukes som utgangspunkt for samtaler og dialogtrening. • Skolebegreper. • Arbeid med dybdespråk, utvide setningene. • Samtaletrening, dialog, gjenfortelle. • Rollespill hvor barna får en rolle, enkle replikker, dialog. • Barnelitteratur med mer omfattende tekst og innhold. Fortsettelsesbøker, temabøker, lydbøker. Samtale om innhold og gjenfortelle. • Sang/musikk • Rappe, bruke rytmen i sangene. • Eventyr, lese, flanellograf, dialog, snakkepakka, tegne, vente på tur, kunne replikker, være i rolle - spille teater.
--	--	---	---	---

				<ul style="list-style-type: none">• Bruk av stemmevolum og kroppsbevegelse.• Lytte til lyder, lydjakt.• Vanskeligere spill, ludo, kortspill.• Bibliotekstur• Skolebesøk
--	--	--	--	---

KROPP, BEVEGELSE OG HELSE

Førskolealderen er den perioden barna lærer seg grunnleggende motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, vaner, fysiske egenskaper og innsikt i hvordan de kan ivareta helse og livskvalitet. Fagområdet omfatter grunnleggende erfaringer, ferdigheter, kunnskap og holdninger som barna lærer seg gjennom sanseinntrykk og bevegelse. Gjennom kroppslig aktivitet lærer barna seg selv og verden å kjenne. Det mest naturlige for barn er bevegelse, og barns kontakt med andre barn utspiller seg oftest med kroppslige signaler og aktiviteter.

Beskrivelse av innhold og progresjon i arbeidet med fagområdet kropp, bevegelse og helse.

1-2	2-3	3-4	4-5	5-6
<ul style="list-style-type: none"> • Kunne gå • Krabbe, klatre, rulle, gyng, kaste • Gripe, ta • Kunne holde koppen • Spise med skje • Begynne å øve på å vaske hender med voksenhjelp • Trene på å spise skorper • Trene på å spise variert mat • Kroppsbevissthet – armer, bein, mage, rumpe • Lek ute og inne i barnehagen. • Gi fysiske utfordringer ute og inne. • Enkel hinderløype inne. • Sangleker. • Få bruke hele uteområdet, utfordre seg selv. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hoppe, løpe • Kunne gå litt mer i ulendt terreng • Kunne tre store perler • Puslespill med knotter • Huske • Sykle på trehjuls sykkel • Do trening • Sparke ball • Bevegelser til sanger • Kroppsbevissthet – armer, bein, mage, rumpe • Lek ute og inne i barnehagen. • Gi fysiske utfordringer ute og inne. • Hinderløype med flere utfordringer og større vanskelighetsgrad. • Sangleker. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hinke • Balansere – hoppe • Bruke små perler • Blyantgrep • Klippe • Stupe kråke • Kunne smøre brødskive • Kunne vaske hender selv • Kle på seg selv med litt hjelp • Kunne gå på do alene men med litt tørkehjelp • Ake • Av og påkledning • Bevegelsesleker- og sanger i alle samlinger. • Lære om egen kropp og hva man kan gjøre med den. • Gå ukentlige turer i nærmiljøet. Bruke god tid, undre seg underveis. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ski trening • Huske selv • Gå litt lenger i variert terreng • Respekt for at alle er forskjellige • Respekt for egen og andres kropp • Bestemme over egen kropp • Giftige planter – hva kan vi spise • Beherske av og påkledning • Mye bevegelse og aktivitet, men også ro i alle samlinger. • Lære om sansene • Gå ukentlige turer i nærmiljøet. Holde tempo, men også undre seg underveis. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hoppe tau • Hoppe paradig • Synge med bevegelser – sang leker • Leker som haien kommer og lignende • Litt mer variert klatring • Tørre å smake på nye ting • Kroppen – det indre • Enkel førstehjelpsundervisning • Kunne nødnummer • Høyre og venstre • Kaste og ta imot en ball • Trafikkregler • Mer fokus på ro og konsentrasjon i samlingene. • Lære om kroppens funksjoner, om forskjell på jente og gutt, ung og

<ul style="list-style-type: none"> • Gå på tur med vogn, men få gå selv det de klarer. • Ballek. • Lek med kasser med hjul. • Fokus på sunt kosthold, lite søtt pålegg. Vann eller melk til drikke. • Sansemotorisk lek som sand, vann, søle og fingermaling. • Sove og spise selv. • Øve på å vaske hender. • Kjenne navn på og kunne peke på ulike kroppsdeler 	<ul style="list-style-type: none"> • Få bruke hele uteområdet, utfordre seg selv. • Gå på tur, holder i felles tau. • Ballek. • Lek med kasser med hjul. • Fokus på sunt kosthold, lite søtt pålegg. Vann eller melk til drikke. • Sansemotorisk lek som sand, vann, søle og fingermaling • Finmotoriske aktiviteter som å tre perler, tegne, male, klippe/lime og forme i modelleire. • Sove/hvile, ha en rolig stund. • Smøre selv, velge pålegg. • Vaske hender, øve på å tørke nesen selv. • Bli kjent med egen kropp og ulike kroppsbegrep. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lære å kle på alt innetøy selv, fortsatt noe hjelp med regntøy, støvler, dress. • Bli kjent med finmotoriske aktiviteter som å tegne, klippe, perle, forme i modelleire, • pusle. • Bli servert sunn mat, gi tilbud om å smake på ukjent mat. • Få delta i baking. • Hverdagen skal inneholde mye tid til fysisk aktivitet ute og inne. Eksempler er hinderløype, trampoline, huske, skli, ake, base, ball-lek, dans, ski. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lære å bli selvstendig ved toalettbesøk, kanskje behov for litt hjelp til å tørke seg. • Lære å kle på seg selv, med kun litt hjelp til votter, støvler og lisser. • Får flere/større utfordringer i finmotoriske aktiviteter. • Bli servert sunn mat, introdusere nye smaker. • Delta i matlaging og baking. • Mye tid til fysisk aktivitet ute og inne, men med større utfordringer. 	<p>gammel osv. Lære om kroppens indre organer.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gå lengre turer i nærmiljøet. Gå raskere, følge tempoet i gruppa. • Gode rutiner og god hygiene ved toalettbesøk er innarbeidet. Ikke behov for hjelp. • Lære å kle på alle klærne selv fra innerst til ytterst. • Øver på mer kompliserte finmotoriske aktiviteter som å skrive bokstaver og tall. • Klippe former, pusle med flere brikker osv. • Lære om betydningen av gode matvaner og et sunt kosthold. • Delta i å lage turmat. • Mye tid til fysisk aktivitet ute og inne, men med flere og større utfordringer.
--	---	---	---	--

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

Fagområdet omhandler kulturelle uttrykksformer som billedkunst og kunsthåndverk, dans og musikk, språk og litteratur, teater, film, arkitektur og design. Disse formidler kulturarven, og er for barn viktige redskaper for sansing, opplevelse, tenkning og kommunikasjon. Å være sammen om kulturelle opplevelser og å gjøre eller skape noe felles, bidrar til samholdighet.

Beskrivelse av innhold og progresjon i arbeidet med fagområdet natur, miljø og teknikk.

1-2	2-3	3-4	4-5	5-6
<ul style="list-style-type: none"> • Leken – gi impulser til dramaleken • Utkledningslek • Modelleire, fingermaling • Lek i sandkasse • Jul og påske pynt – tradisjoner • Eventyr fortelling • Rim, regler og sanger • Hånddukker • Dans • Bli kjent med ulike formingsmaterieill som bl.a. maling, sand og snø, samt annet sansematerieill. • Tegne og male med ulike teknikker. • Bli kjent med enkle barnesanger. • Introdusere ulike typer musikk. • Se i pekebøker og enkle billedbøker. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dans • Musikk – rytme • Dramatisere korte eventyr • Lese bøker for barna • Bilder på veggene • Rolle lek • Navn på farge • Benytte ulike formingsmaterieill som bl. a. maling, leire, saks og lim. • Tegne og male med ulike teknikker. • Bli kjent med navn på fargene. • Utkledning, enkel rollelek. • Begynnende regelleker som "haien kommer". • Synge enkle barnesanger. • Synge og danse til ulike typer musikk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dramatisere eventyr med enkle repliker • Lage figurer av naturmaterialer – bruke fantasien • Klippe og lime • Ulike materialer • Ha brukt rytme instrumenter • Ha vært med på å lage rytme instrumenter selv • Tegneprosjekt med fokus på store bevegelser horisontalt og vertikalt. • Tegne, male, bruke bevegelser fra albuen og ut i håndleddet. • Lære om fargebruk. • Øve på ulike teknikker. • Fargelegge, bruke fargestifter, fargeblyanter og tusjer. Trene på blyantgrep - trykk og fargebruk 	<ul style="list-style-type: none"> • Å fargelegge innenfor strek • Kunne tegne/male ut fra fantasi og virkelighet • Kunne klippe ulike former • Fantasere ut fra kunst plakater • Lytte til musikk • Delta i sang leker i større grupper • Gå på kunst utstilling. • Tegneprosjekt med fokus på flere detaljer, mindre bevegelser styrt fra håndledd. • Jobbe med blyantgrep. • Tegne med kritt. • Male ute/inne, fokus på mindre bevegelser og fargebruk. • Øve på ulike teknikker. • Fargelegge, bruke fargestifter, fargeblyanter og tusjer. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kunne tegne/male konkrete motiver • Lage utstilling av egne arbeider • Opplevelser av andres kunst • Kjenne nasjonalflagg • Data • Tegne/Male med og på ulike materialer • Lytte til ulike musikk sjanger • Bruke naturmaterialer • Tørre stå frem i gruppen Tegneprosjekt med fokus på detaljer, forestillingstegning. • Tegne etter modell, kopiere, bruk av lyskilde. • Lære riktig blyantgrep. • Tegne med kritt. • Male ute/inne, fokus på fargebruk. • Lære å blande farger.

	<ul style="list-style-type: none"> • Få innblikk i tradisjoner i norsk kultur og andre kulturer representert i gruppa. • Lage enkle perlekjeder/armbånd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prøve å holde seg innenfor strekene. • Klippe/lime, holde seg på streken, enkle figurer, lime opp på eget ark eller fellesplakat. • Perleoppgaver. Fokus på pinsettgrep. • Lage enkle perlekjeder/armbånd. • Jobbe med mønster og farger. • Trolldeig, plastelina, bakeaktiviteter. • Lage enkle former, rulle kuler og pølser. • Leke med materialene. • Lek med ull. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vanskeligere oppgaver, sterkere farger, ikke farge utenfor strekene. • Klippe/lime, klippe fra ukeblader, lime opp på ark, evt. felles. • Vanskeligere oppgaver ikke bare rette streker. • Perleoppgaver. • Lage perlekjeder og armbånd. Jobbe med fargevalg og mønster, begynne litt med symmetri. • Trolldeig, plastelina, bakeaktiviteter. • Lage enkle figurer, dekorere. • Leke med materialene. • Lek med ull 	<ul style="list-style-type: none"> • Benytte ulike teknikker. • Samtale om kunst/kunstnere. • Fargelegge, bruke fargestifter, fargeblyanter og tusjer. • Avanserte oppgaver, mye farge, innenfor strekene. • Klippe/lime, mer avanserte oppgaver, vanskeligere figurer, f.eks katter og spiraler. • Lage collager, decoupage. • Perleoppgaver. • Bruke små hamaperler, • Vanskeligere oppgaver, tenke mønster, fargevalg og symmetri. • Trolldeig, plastelina, bakeaktiviteter. • Lage figurer som skal forestille noe, skulpturer. • Leke med materialene. • Lek med ull.
--	--	--	---	---

NATUR, MILJØ OG TEKNIKK

Barnehagen skal bidra til at barn blir kjent med og får forståelse for planter og dyr, landskap, vær og årstider, likeså bærekraftig utvikling. Det er et mål å utvikle barnas kjærlighet til naturen, forståelse for samspillet i naturen og mellom mennesket og naturen.

Beskrivelse av innhold og progresjon i arbeidet med fagområdet natur, miljø og teknikk.

1-2	2-3	3-4	4-5	5-6
<ul style="list-style-type: none"> • Være ute i all slags vær • Ulike årstider • Undre seg over det de ser innenfor barnehagens område. For eksempel meitemark, marihøner, blomster, trær • Lek med vann, is, snø • Se på bilder av kjente dyr og bli kjent med hvilke lyder de lager. • Fast turdag. • Enkle temasamlinger om f. eks. dyr. • Kaste avfall i søppelbøtten. • Så frø og se det spirer. • Se på bilder på digitalskjermen. • Konstruksjonslek, duploklosser, geomag, puttebokser. • Erfare fenomener i naturen, som regn, snø og is. 	<ul style="list-style-type: none"> • Turgruppe • Miljøbevisst – rydde søppel • Snakke om baby i magen /fødsel • Samle ting fra naturen • Navn på insekter og dyr • Utetid hver dag. • Fast turdag. • Temasamlinger om f.eks. årstider, natur, dyr. • Delta i/lære om kildesortering av plast, papir osv. i barnehagen og på returpunktet. • Så frø og se det spirer. • Samtale om bildene på digitalskjermen. • Konstruksjonslek duplo, småklosser, togbane, store legoklosser. • Snakke om hvor vi får maten vår fra. 	<ul style="list-style-type: none"> • Turer i nærmiljøet • Faktabøker for barn – universet, hav, land, kroppen • Snakke om hvilken dag, måned det er • Få kjennskap til tekniske hjelpe midler som for eksempel cd-spiller, data • Utetid hver dag. • Snakke om hva vi ser i naturen. • Utforske og samle planter og dyr. • Lære om å ta vare på og vise respekt for det som finnes i naturen. • Lære om årstidene • Bli med på kildesortering. • Bygge duplo, lego. • Så frø, lære om utviklingen til plante. • Delta i baking, snakke om hvor vi får maten vår fra. 	<ul style="list-style-type: none"> • Turer i nærmiljøet – mål for tur • Matproduksjon – hvor kommer maten ifra • Data • Generelt om årstider • Utetid hver dag. • Utforske og undre seg over ulike ting i naturen, samle planter og dyr. • Lære om å ta vare på og å vise respekt for det som finnes i naturen. • Bli med å kildesortere. • Bygge duplo, lego. • Så frø, lære om utviklingen til plante. • Delta i baking, lære om ulike ingrediensers opprinnelse. • Fryse islykter. • Lære trafikkregler ved å snakke om hva vi gjør, stoppe og se på skilt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Turer • Matproduksjon – hvor kommer maten ifra • Fakta bøker • Data – internett • Miljø – gjenvinning • Klima – vær • Samle natur materialer • Kjenne til navn på noen tre og planter • Utetid hver dag. • Utforske og undre seg over ulike ting i naturen. • Lære å navngi planter, dyr og fugler. • Lære om å ta vare på og vise respekt for det som finnes i naturen. • Lære om årstidene og deres særtrekk. Lære om samspill i naturen. • Bli med å kildesortere. • Bygge bygninger og ting av duplo, lego og

<ul style="list-style-type: none"> • Kjenne/føle på ulike former/ overflater. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lære om å ta vare på og vise respekt for det som finnes i naturen. • Kjenne/føle på ulike former/ overflater. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lage snøfigurer. • Lære trafikkregler når vi går på tur. • Riktig side av veien, bruk av fortau og fotgjengerovergang. 		<ul style="list-style-type: none"> • Så frø, lære om utviklingen til plante. • Delta i baking, lære om ulike ingrediensers opprinnelse. • Vannprosjekt. Utforske vannets egenskaper. • Lære trafikkregler. Høyre, venstre. Lære å kjenne viktige skilt og deres betydning.
--	--	--	--	--

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

Religion og filosofi former måter å oppfatte mennesker og verden på, og de preger våre verdier og holdninger. Det er viktig å gi rom for barns tanker om at Norge i dag er et multi-religiøst og flerkulturelt samfunn. Barnehagen skal reflektere og respektere det mangfoldet som representeres i barnegruppen, samtidig som den skal formidle verdier og tradisjoner fra den kristne kulturarven.

Beskrivelse av innhold og progresjon i arbeidet med fagområdet etikk, religion og filosofi.

1-2	2-3	3-4	4-5	5-6
<ul style="list-style-type: none"> • Hilse • Vinke ha det. • Være greie mot hverandre. • Vise hvordan vi skal være gode mot hverandre. • Gi hverandre en klem, trøste. • Oppleve å bli sett, hørt og forstått. • Ta del i enkle oppgaver. • Markere norske tradisjoner i forbindelse med jul og påske. 	<ul style="list-style-type: none"> • Hilse • Vinke ha det. • Være greie mot hverandre. • Turtaking • Medvirkning. • Lære å vise hensyn, hjelpe hverandre, dele med hverandre. • Undre seg sammen, være nysgjerrige. • Samtale om likheter og ulikheter. • Markere norske tradisjoner i forbindelse med jul og påske. 	<ul style="list-style-type: none"> • Barn som er annerledes • Hvorfor vi feirer jul • Enkle fortellinger om jul og påske. • Filosofere sammen med barna om eksistensielle spørsmål. • Tradisjoner i andre religioner som vi har representert i barnehagen. • Vilje til å vise omsorg / trøste. • Voksne er tydelige rollemodeller for barna for å lære dem om etiske grunnverdier som å vise hensyn, hjelpe hverandre, dele med hverandre. • Undre seg sammen, være nysgjerrige. • Markere norske tradisjoner i forbindelse med jul og påske. 	<ul style="list-style-type: none"> • Takke for hjelp og mat • Respekt for voksne og andre barn. • Evne til empati • Utvikle evnen til å stille spørsmål, resonere og å undre seg. • Lære om etiske grunnverdier ved at voksne er tydelige rollemodeller. Spesielt fokus på respekt for hverandre og toleranse for ulikheter. • Undre seg sammen og oppfordre til å stille spørsmål. • Markere norske tradisjoner i forbindelse med jul og påske. • Om ønskelig markere nasjonaldager og høytidsdager til land som er representert i barnehagen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jule og påske budskapet • Tolerere ulikheter • Folkeskikk • Kunne uttrykke tanker / spørsmål og være nysgjerrig på livet. • Lære etiske grunnverdier ved å samtale rundt ulike temaer. • Drøfte ulike etiske problemstillinger og finne løsninger. • Lære å lytte til hverandre, vente på tur og akseptere ulike meninger. • Undre seg sammen og oppfordre til å stille spørsmål. • Markere norske tradisjoner i forbindelse med jul og påske. • Tilbud om adventssamling i kirken.

		<ul style="list-style-type: none">• Om ønskelig markere nasjonaldager og høytidsdager til land som er representert i barnehagen.		<ul style="list-style-type: none">• Om ønskelig markere nasjonaldager og høytidsdager til land som er representert i barnehagen.
--	--	--	--	--

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

Barnehagen representerer et betydningsfullt møtested mellom det private og det offentlige rom, og mellom familie og samfunn. Den skal bidra til at barn møter verden utenfor familien med nysgjerrighet og tillit. Barns medvirkning i livet i barnehagen kan gi den første innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Området inkluderer mediens og informasjons- og kommunikasjonsteknologiens betydning for barns hverdag. Det er viktig at barnehagen styrker kunnskap om og tilknytning til lokalsamfunnet, natur, kunst og kultur, arbeidsliv, tradisjoner og levesett.

Beskrivelse av innhold og progresjon i arbeidet med fagområdet nærmiljø og samfunn.

1-2	2-3	3-4	4-5	5-6
<ul style="list-style-type: none"> • Gruppe tilhørighet • Hvem er her og hvem mangler i dag? • Besøke andre lekeplasser, skogen. • Observere bil, buss, fly og lignende. • Tur i nærmiljøet. • 17. Mai feiring. • Trygg på inne- og utemiljø. I barnehagen. • Gå korte turer i nærområdet. • Samlinger med tema "meg selv". • "Min bok". Vi ser på bildene og snakker om barna og deres nærmeste. • Lære navn på personalet og barna på avdelingen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Trafikk trening på tur. • Besøke bibliotek • Bli kjent med området rundt barnehagen. • Bli kjent med nærmiljøet utenfor barnehagen. • Gå lengre turer i nærmiljøet. • Samlinger som skaper fellesskapsfølelse. • "Min bok" vi ser på bildene og snakker om barna og deres nærmeste, hva vi gjør på bildene og hvordan vi har det i barnehagen. Bare ser i hverandres bøker, slik at de kan 	<ul style="list-style-type: none"> • Hvor i kommunen bor vi? • Turer i nærmiljøet – trafikk. • Gå turer i nærmiljøet for å bli kjent der barna bor. • Lære navnet på barnehagen. • Utvikle samhold og gruppefølelse. • Få erfare at de har noen valg i hverdagen, som i lekegrupper, ved måltider og ute/innetid. • Få enkle ansvarsoppgaver som å hjelpe en venn eller rydde sammen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kjennskap til lag og foreninger i nærmiljøet. • Turer i nærmiljøet – skilt. • Forskjell gutter / jenter. • Bli kjent med lokal kultur. • Gå turer i nærmiljøet for å bli kjent der barna bor. • Utvikle samhold og gruppefølelse. • Få erfare at de har noen valg i hverdagen, som i lekegrupper, ved måltider og ute/innetid. • Få enkle ansvarsoppgaver som å hjelpe en 	<ul style="list-style-type: none"> • Besøke skole. • Kommunevåpen • Kommunens visjon • Hva er et samfunn? • Ordfører • Besøke eller besøk av brannmann, politi, ambulanse. • Brannvern / nødnummer. • Samiske flagg og kultur. • Lære om Norge – hovedstaden, kongefamilien og nasjonaldagen. • Gå turer i nærmiljøet for å bli kjent der barna bor. • Lære om landet vårt, hovedstaden. • Utvikle samhold og gruppefølelse,

<ul style="list-style-type: none"> • Delta på felles arrangement i barnehagen. • Lære å rydde lekene på plass. 	<p>bli bedre kjent med hverandre.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lære navn på andre voksne og barn i barnehagen. • Delta på felles arrangement i barnehagen. • Delta i felles rydding, og lære å legge på plass leker etter egen lek. 	<ul style="list-style-type: none"> • Besøke skolen og idrettsanlegg i nærmiljøet. 	<p>venn eller rydde sammen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Besøke biblioteket. 	<ul style="list-style-type: none"> • Få erfare at de har noen valg i hverdagen, som i lekegrupper, ved måltider, ute/innetid og påkledning. • Få ansvarsoppgaver som bidrar til fellesskapet, og går utover egne behov. • Hjelpe yngre med avkledning, leie på tur, følge yngre dit de skal. • Besøke biblioteket.
--	--	--	---	--

ANTALL, ROM OG FORM

Barn er tidlig opptatt av tall og telling, de utforsker rom og form, de argumenterer og er på jakt etter sammenhenger. Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter utvikler barna sin matematiske kompetanse. Barnehagen har et ansvar for å oppmuntre barns egen utforskning og legge til rette for tidlig og god stimulering.

Beskrivelse av innhold og progresjon i arbeidet med fagområdet antall, rom og form.

1-2	2-3	3-4	4-5	5-6
<ul style="list-style-type: none"> • Telle til tre • Voksne peker/teller antall barn i samlingsstund • Bruke regler / ellinger / eventyr med tall • Bruke tall begrep bevisst ved for eksempel måltid • Bruke preposisjoner bevisst først, sist, mellom. • Enkle puslespill. • Puttekasse, formspill. • Leke med konstruksjonsleker som duplo, geomag. • Sortere leker i merkede kasser. • Lære begrep f.eks. stor ball, liten ball. • Tilby store leker som barna kan krabbe under, over inn i osv. for å erfare rom og plassering i forhold til egen kropp. 	<ul style="list-style-type: none"> • Telle til tre • Voksne peker/teller antall barn i samlingsstund • Bruke regler / ellinger / eventyr med tall • Bruke tall begrep bevisst ved for eksempel måltid • Bruke preposisjoner bevisst først, sist, mellom. • Snakke om likheter og ulikheter. • Lære å telle, bli kjent med tallene opp til 10. • Hvilken dag er det i dag? • Bli kjent med former, sirkel, trekant og firkant • Legge puslespill. • Leke med konstruksjonsleker som duplo, geomag. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vite forskjell på lang – kort, stor – liten • Kunne noen preposisjoner først, sist, bak, foran. • Få erfaring med vekt, antall, volum. • Telle på fingrer • Konstruksjons lek • Lære å telle til 10. • Introduseres for mengde 1-5. • Lære å kjenne formene sirkel, trekant og firkant. • Leke med konstruksjonsleker som duplo, lego. • Bygge tårn, lage ulike former. • Leke med form og størrelse. • Legge enkle puslespill og forbrett. 	<ul style="list-style-type: none"> • Enkle terningspill • Sortere størrelser stor, liten, mellom. • Rekkefølge • Telle til 20 • Enkle begreper av former firkant, sirkel, stjerne. • Kopiere og lage mønster. • Kunne mengde 1-5. • Bygge ulike konstruksjoner. • Leke med former og størrelse. • Legge puslespill, jobbe med ulike strategier for å kunne pusle med flere brikker. • Lage perlekjeder og perlebrett. Lære om mønster og symmetri. • Bli kjent med matematiske begreper som: En mer, en mindre, 	<ul style="list-style-type: none"> • Kjenne igjen tallene 1 til 10 • Koble tallbegreper / antall • Kunne navn på former firkant, sirkel, trekant, rektangel. • Øve på å telle til 100 • Spille kort og terningspill – kunne flytte og telle • Begynnende kjennskap til klokke. • Bruke ulike måleredskaper som for eksempel termometer, målebånd. • Lære å telle til 20. • Kunne se mengde opp til 6 og koble dette til tallsymbolene. • Forstå mengde ved bruk av terning. • Vite at sirkel og runding er det samme.

	<ul style="list-style-type: none"> • Bli kjent med navnet på fargene. • Legge puslespill, spille spill som lotto og memory. • Sortere leker i merkede kasser. • Bli kjent med begreper som over/under, tung/lett, foran/bak mye/lite osv. • Tilby store leker som barna kan krabbe under, over inn i osv. for å erfare rom og plassering i forhold til egen kropp. 	<ul style="list-style-type: none"> • Leke med perler, lage kjeder og perle på brett. Lære om mønster. • Bli kjent med matematiske begreper som: høy – lav, stor-liten, tykk-tynn. • Delta i bakeaktiviteter. • Leke med fleksible materialer som leire og trolledeig. • Spille lotto og memory. Lære enkle spillregler. • Lære å sortere og kategorisere. • Undre oss sammen i hverdagen og ute i naturen, telle, lete etter likheter og ulikheter. 	<p>første, siste, minste, mellomste, største.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spille lotto og memory og terningspill. Lære enkle spilleregler • Lære å kjenne igjen og legge lik på lik. • Delta i bakeaktiviteter, introdusere mål, vekt, og antall. • Enkle figurer i trolledeig og leire. • Lære å trille kuler, pølser og enkle figurer. • Lære å sortere og kategorisere etter like egenskaper. • Undre oss sammen i hverdagen og ute i naturen, telle, lete etter likheter, ulikheter, form, antall, størrelse, mål og vekt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Egenskaper til geometriske figurer. • Lære å bygge mer avanserte konstruksjoner. • Kunne legge vanskeligere puslespill. • Lage perlekjeder og perlebrett. Lære om mønster og symmetri. • Spille lotto, memory og terningspill, leke regelleker. Lære spilleregler. Kunne legge lik på lik. • Delta i bakeaktiviteter og å lære å måle opp ingredienser. Lære hvordan vi bruker vekt og litermål. • Kunne lage enkle figurer. • Kunne sortere noe etter bestemte egenskaper som form eller farge eller størrelse. • Undre oss sammen i hverdagen og ute i naturen, studere mønstre og utforske sammenhenger. Stimulere barna til å fundere rundt avstand, vekt, volum og tid.
--	---	--	--	--

BARNEHAGENS MÅL:

Samarbeidet mellom personalet og foreldrene blir en selvølgelig del av barnehagens arbeid. Foreldresamarbeid skjer gjennom formelle tiltak som foreldreråd og samarbeidsutvalg, og gjennom mer uformelle samarbeidsformer som foreldremøter, foreldresamtaler, fredagskaffe og forelderfrokoster

Den daglige kontakten ved bringing og henting gir muligheter for utveksling av informasjon. Vi skal ta foreldrene på alvor, være åpen og ærlig vedrørende hendelser som har med barnet å gjøre og gi individuell behandling av ulike saker

For å få til et fruktbart samarbeid, er det viktig å minne om at foreldrene har både rettigheter og plikter:

Foreldrenes rettigheter:

- Å ha mulighet til å være sammen med barna, personalet og andre foreldre i Andungen barnehage
- Å påvirke barnehagens innhold og arbeidsformer
- Å få vite alt som skjer i forhold til eget barn
- Å uttale seg i saker som har betydning for deres forhold til barnehagen
- Å ha representanter i barnehagens samarbeidsutvalg

Foreldrenes ansvar:

- Å lese oppslag og holde seg orientert om planer og skriv
- Å møte på samtaletime, foreldermøter, dugnader og andre arrangementer
- Å holde avtaler som man er blitt enige om
- Å melde fra dersom det oppstår smittsomme sykdommer
- Å overholde regler, grenser, betalingsfrister, oppsigelsesfrister osv
- Å overholde barnehagens åpningstid (personalets arbeidstid)
- Å gi beskjed før kl. 09.30 dersom barnet ikke kommer i barnehagen, eller hvis man blir forsinket
- Å være i barnehagen innen kl. 16.20 slik at barnet blir påkledd og beskjeder mottatt før barnehagen stenger kl. 16.30

SAMARBEID MED BARNAS HJEM

Barnehagen skal gi barn under opplæringspliktig alder gode utviklings- og aktivitetsmuligheter i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem.

Barnehagen skal bistå hjemmene i deres omsorgs- og oppdrageroppgaver, og på den måten skape et godt grunnlag for barnas utvikling, livslange læring og aktive deltakelse i et demokratisk samfunn.

For å sikre samarbeidet med barnas hjem, skal barnehagen ha et foreldreråd og et samarbeidsutvalg.

Det er foreldrene som har ansvaret for barns oppdragelse. Dette prinsippet er nedfelt i barnekonvensjonen og i barneloven 8. april 1981 nr. 7. Barnehagen representerer et kompletterende miljø i forhold til hjemmet. Barnehagen må vise respekt for ulike familieformer.

To begrep i loven, *forståelse* og *samarbeid*, dekker ulike sider ved kontakten mellom barnehagen og foreldrene.

Personalet må arbeide for å finne balanse mellom respekt for foreldrenes prioriteringer og å ivareta barns rettigheter og grunnleggende fellesverdier som barnehagen er forpliktet på.

- Samarbeider om at barnet har det best mulig. Felles mål er barnet
- Foreldre må ha følelsen av å bli tatt på alvor.
- Foreldre får innsyn i planene før de blir gitt ut
- Tar imot innspill fra foreldre
- Brukerundersøkelse

Personalet har ansvar for å gi foreldrene nødvendig informasjon om og begrunnelse for barnehagens virksomhet og invitere foreldrene til medvirkning.

Foreldre må kunne være trygge på at barna deres blir sett og respektert og får delta i et fellesskap som gjør dem godt.

Barnehagen må være lydhør for foreldrenes forventninger og ønsker både som enkeltpersoner og gruppe. Praktiseringen av barnehagens verdigrunnlag bør derfor drøftes jevnlig i foreldreråd og samarbeidsutvalg.

Foreldrene må bli informert om ulike hjelpeinstanser i kommunen, jf. kapittel 5.

Foreldrene skal sikres medvirkning på barnehagens samlede virksomhet gjennom deltakelse i foreldreråd og samarbeidsutvalg.

PLANLEGGING, DOKUMENTASJON OG VURDERING

Det skal legges opp til mest mulig medvirkning fra barn, foreldre, barnehagens personale og eiere i planlegging, dokumentasjon og vurdering av barnehagens pedagogiske virksomhet.

Planleggingen baseres på kunnskap om barns utvikling og læring individuelt og i gruppe, observasjon, dokumentasjon, refleksjon og systematisk vurdering og på samtaler med barn og foreldre.

4.1 Planlegging

Virksomhetsplan

Virksomhetsplan skal gi en oversikt over praktiske og formelle rammebetingelser rundt barnehagedriften, samt pedagogiske rammefaktorer som ligger i bunnen av vår virksomhet.

Virksomhetsplanen er et skriftlig plandokument for hele året. Den er et grunnlagsdokument for personalet, og den skal gi konkret og profesjonell informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid.

Virksomhetsplanen deles ut til nye foreldre og revideres ved behov.

Årsplan

Årsplan skal gi en oversikt over det pedagogiske innhold gjennom barnehageåret.

Denne omarbeides to ganger i året, hvor tema, arbeidsformer og lignende tilpasses barnegruppa, for å gi barna et bredest og mest mulig variert tilbud den tiden de går i barnehagen.

Temaplanen er en plan over et bestemt tidsrom. Den gir oversikt over mål og innhold for temaet i den perioden.

Temaplan

Temaplan er en langsiktig oversiktsplan over en periode, med oversikt over hva som skal skje den aktuelle perioden.

Temaplanen legges ut på mykid.no

Individuell plan

Vi setter opp mål og tiltak for det enkelte barn ut ifra hans/hennes behov, foreldrene blir informert om disse. Alle målene og tiltakene blir evaluert på avdelingsmøtene hver måned for å sikre god oppfølging og utvikling.

MØTEVIRKSOMHET OG PLANLEGGING

Avdelingsmøter

Avdelingen har møte 1 time hver 2. uke, der personalet hovedsakelig planlegger og evaluerer opplegg og aktiviteter, samt tar opp saker som angår barna og personalet på avdelingen.

Personalmøter

Personalmøte holdes en gang i måneden der personalet drøfter personalsituasjon og saker som gjelder for begge avdelingene. Disse møtene har ofte et faglig innhold som personalet ønsker å fordype seg i. Evaluering av året generelt, rutiner og tema med faglig innhold er også inkludert i personalmøtene.

Planleggingsdager

På planleggingsdagene arbeider vi bl.a. med årsplanen/virksomhetsplanen. Vi legger vekt på det faglige innholdet disse dagene for å forsøke å utvikle personalet og barnehagen. Denne faglige utviklingen skjer både gjennom kurs, seminar eller et langvarig prosessorientert arbeid internt i barnehagen. Det er fem planleggingsdager i løpet av barnehageåret og barnehagen er stengt for barna.

Samarbeidsutvalgsmøter

Samarbeidsutvalget består av representanter fra eierstyret, personalet og foreldre. Her drøftes saker som omhandler barnehagen. Se for øvrig pkt. 1.10. i virksomhetsplanen.

Foreldremøter

Dette er møter hvor foreldrene får informasjon om hva som skjer i barnehagen, og hvor vi diskuterer saker som foreldrene kan være med på å påvirke. Samarbeidsutvalget/ personalet er ansvarlig for temamøtet som inngår i et av de fire oppsatte møtene for året.

Foreldrerådmøter

Møter som avholdes av og for foreldrene. Foreldrerådet skal ta vare på fellesinteressene til foreldrene, og bidra til et godt samarbeid mellom barnehage og foreldre.

Foreldersamtaler

Den første samtalen for nye foreldre skal holdes i løpet av de tre første dagene. Informasjons-skriv til foreldre deles ut når familien får tildelt plass. Det skal avholdes to foreldresamtaler i løpet av året hvor enkeltbarnets utvikling er i fokus.

4.2 Dokumentasjon som grunnlag for refleksjon og læring

Refleksjon handler om ettertanke. Ved å reflektere over og se sammenhengen mellom handlinger og resultat, styrker vi muligheten for at vi lærer til neste gang.

Barn i barnehagen trenger voksne som ser på dem og verden rundt med åpenhet og undring. De trenger voksne som kan hjelpe dem til å finne sin plass, sine styrker og sine mulige veier å gå. De trenger voksne som har et solid ståsted, som har sitt eget blikk på verden, og som er åpen for å vurdere dette blikket.

Refleksjon er et verktøy for voksne om liv og arbeid med barn.

- Refleksjon over egne verdier og handlinger skal inngå i personalets pedagogiske drøftinger. Se sitt eget samspill med barna.
- Den pedagogiske virksomheten må organiseres og planlegges slik at det gis tid og rom for barn medvirkning. Det reflekteres over måten å drive barnehage på;- vaktordning, pausesystem, overgangssituasjoner, regler og hverdagsliv. Hvordan kan vi omorganisere slik at vi gir barna en større grad av mulighet for medvirkning i og påvirkning på egen hverdag.
- Personalet må kunne begrunne verdimeslige standpunkter knyttet til oppdragelse både overfor seg selv og foreldrene. Hvorfor gjør vi som vi gjør, diskutere og reflektere over praksisopplevelser i hverdagen
- Barns læring og personalets arbeid må gjøres synlig som grunnlag for refleksjon over barnehagens verdigrunnlag og oppgaver og barnehagen som arena for lek, læring og utvikling.

4.3 Vurdering av barnehagens arbeid

Hvert halvår evaluerer personalet arbeidet som er gjennomført, hva som har gått bra og hva som ikke har fungert like greit. Ut i fra dette planlegges neste halvår.

På avdelingsmøtene evalueres arbeidet som er gjort på avdelingen.

På personalmøtene evalueres arbeidet som gjelder «hele huset» - saker som angår samarbeidet mellom avdelingene, men også andre felles gjøremål, både for barn og voksne.

Hver vår har personalet en evaluering av hele barnehageåret. Der kommer også brukerundersøkelsen blant foreldrene inn, hvor vi får svar på hva som kan gjøres bedre og hvordan det kan forbedres.

Foreldrerådet vurderer selv på sine møter hvordan arrangement de selv har stått for fungerer.

SAMARBEID

Grunnskolen

Barnehagen skal, i samarbeid med skolen, legge til rette for barns overgang fra barnehage til skolen. Barn vil møte både likhetstrekk og ulikheter mellom institusjonene. Det skal legges til rette for at barn kan ta avskjed med barnehagen på en god måte, glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er sammenheng mellom barnehage og skole.

Dersom barnehagen skal gi informasjon om enkeltbarn, skal foreldrene samtykke i det.

Barneverntjenesten

Gjennom den daglige, nære kontakt med barn er de ansatte i barnehagene i en sentral posisjon i forhold til å kunne observere og motta informasjon om barns omsorgs- og livssituasjon. For at barn i alvorlige situasjoner skal bli sett av barnevernet og få den hjelp de har behov for, er det svært viktig at de ansatte i barnehagene oppfyller opplysningsplikten når den inntreffer. Alle ansatte i barnehager er i barnehageloven § 22 pålagt opplysningsplikt uten hinder av taushetsplikt overfor barnevernet når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt.

Helsestasjonen

Helsestasjonen skal kunne bidra med råd og veiledning knyttet til legemiddelhåndtering i barnehager og i forhold til smittevern. Videre er helsestasjonen sentral i kartlegging av barns språk.

Den pedagogisk-psykologiske tjenesten

Den pedagogisk-psykologiske tjenesten er en av de faglige instansene som kan gi en sakkyndig vurdering av om et barn med nedsatt funksjonsevne skal ha fortrinnsrett ved opptak i barnehage etter barnehageloven § 13. Den pedagogisk-psykologiske tjenesten kan også i disse tilfellene gi råd og veiledning til barnehagen. Den pedagogisk-psykologiske tjenesten er sakkyndig instans ved tilråding om spesialpedagogisk hjelp. Dersom barnehagen ønsker samarbeid om og hjelp til enkeltbarn i barnehagen, må foreldrene ha gitt sitt samtykke.

Utdanningsinstitusjoner

Andungen Barnehage stiller barnehagen til disposisjon for øvingsopplæring for studenter som tar førskolelærerutdanning.

Andre samarbeidsparter

Barnehagen bør samarbeide med lokalsamfunnet for å gi barna varierte opplevelser og tilknytning til nærmiljøet.

PRAKTISKE INFORMASJON

Ferie for barna.

Barna skal ha minst fire uker ferie i løpet av året, hvorav minst tre uker om sommeren. Førskolebarna skal ha avviklet ferien innen det nye barnehageåret begynner 1.august.

Sykdom

Smittefaren er stor i en barnehage, det er derfor viktig at barna holdes hjemme når det er sykt.

Hovedregel er at barn med feber holdes hjemme, men man må også vurdere hvorvidt barnets allmenntilstand er av en slik karakter at det vil ha det best under hjemlige forhold.

I utgangspunktet er det ikke anledning at barn holdes inne under utetida, men kan det gjøres særskilt avtale, spesielt i etterkant av en lengre sykdomsperiode eller mtp ettersykdommer.

Forbehold om at det er praktisk mulig for barnehagen.

Ved smittsomme barnesykdommer gis det beskjed, slik at informasjon kan henges opp.

Dersom barnet blir syk i barnehagen vil vi ringe foreldrene og avtale når barnet skal hentes.

Hvis det blir aktuelt at personalet skal foreta medisinerings av barna, må foreldrene fylle ut et særskilt skjema som fås i barnehagen.

Det kan være nødvendig for personalet å komme i kontakt med foreldrene i løpet av dagen. Gi derfor beskjed dersom dere ikke er å treffe på det tlf.nr. som er oppgitt i barnehagen og ved bytte av tlf.nr. på jobb eller privat.

Klær

Det er ikke greit å holde styr på 20 barns klær og fottøy, og vi ser det som høyst nødvendig at disse er merket med navn. Det letter arbeidet for oss svært mye!!

Brosjyre for bestilling av navnelapper fås i barnehagen for øvrig finnes mange gode merketusjer på markedet.

Vi er ute i allslags vær, ha derfor alltid regntøy og støvler i barnehagen, samt klær tilpasset årstid. Det skal være strikk på dresser og regnbukser for å ha under sko og støvler.

Ekstra skifte, fra innerst til ytterst, må alltid ligge i barnehagen.

Alle må ta et tak for: *“Det finns ikke dårlig vær, bare dårlige klær”!!*

Kostpenger

Det betales inn kostpenger på kr. 300,- pr. mnd, juli mnd. er betalingsfri. Kostpengene dekker brødmåltider, frukt og melk

Forsikringer

Barna i barnehagen er forsikret for ulykke.

Forsikringen gjelder til/fra barnehagen, i barnehagen, samt på turer med barnehagen.

Arrangement arrangert av personalet

Karneval	Tema for karnevalet tar utgangspunkt i hva barnehagen jobber med det året. Barna kommer ferdig utkledd til barnehagen. Avdelingene samles etter frokost til fellessamling
Påskefrokost	Foreldre, og barn som ikke er på barnehagen den dagen, får invitasjon. Det kjøpes inn mat og drikke, spiser på begge avdelingene.
Lucia	frokost Avdeling 3-6 går i Luciatog, avdeling 0-3 er på avdelingen sammen med sine foreldre/ansatte. Foreldre, og barn som ikke er på barnehagen den dagen, får invitasjon. Det kjøpes inn mat og drikke, spiser frokost på begge avdelingene.
Nissefest	Nissefest på barnehagen. Barn og personale stiller i nissefarger.
Bursdagsfeiring	Barnas fødselsdag er en viktig dag som vi ønsker å markere. Om dagen faller på en lørdag, søndag eller høytidsdag vil den bli feiret den nærmeste virkedagen.

Vi henger ut flagget, lager krone og har bursdagssamling med et fast ritual. Barna tar med noe å spise hjemmefra.

Arrangement arrangert av foreldrene

Juletefest	Første helg etter nyttår. Juletefest for TEKNA-medlemmer med familie.
Høstmesse	Det selges sports- og fritidsutstyr som barna har vokst ut av. I tillegg arrangeres et lotteri, salg av kaffe og kaker og ulike arrangement for barna.
Ski- /fjæradag	Avholdes i februar/mars. Komiteen bestemmer hvor den skal være. Fjæradag kan erstatte skidag om det ikke er snø.
Overnattingstur	Overnattingstur for barn og foreldre ved barnehagen. Komiteen bestemmer hvor turen legges.
Sommeravslutning	En flott avslutning på barnehageåret for barn med familie og personalet. Markering av barn som slutter dette barnehageåret.

Foreldrene skriver seg på aktiviteter de har lyst til å være med å arrangere. Listen henges opp av forelderrepresentantene i samarbeidsutvalget på høsten. Aktivitetene vurderes på foreldrerådsmøte på høsten.

Studenter ved Andungen Barnehage

Andungen Barnehage stiller barnehagen til disposisjon for øvingsopplæring for studenter som tar førskolelærerutdanning.

Mykid

Mykid er et veldig bra hjelpemiddel for både vi som arbeider i barnehagen og dere som foresatte. Her kommer alt av planer ut, skjema som dere trenger, bilder fra barnehagehverdagen og vi kan også sende ut fellesmeldinger til dere. Endringer kan forekomme i barnehagehverdagen, derfor vil det være viktig for dere å holde dere oppdatert **hver** dag, slik at barna får med seg den informasjonen de trenger for å forberede seg til dagen som kommer.